

2 Oppaita palokuntalaisille

Palokuntien merkit
3. painos 2020

Palokuntien merkit

Kopiointirajoitus

Tämän painotuotteen kopioiminen on tekijänoikeuslain (404/61) mukaisesti kielletty lukuun ottamatta Suomen valtion ja Kopiosto ry:n tekemässä sopimuksessa tarkemmin määriteltä osittaista kopiointia opetustarkoituksiin. Teoksen muunlainen kopiointi tai tallentaminen digitaaliseen muotoon on ehdottomasti kielletty.

Toimittanut

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Ilkka Horelli ja Valtteri Tervala

Piirroskuvat

Ilkka Horelli ja Silvio Hjelt

Valokuvat

SPEKin kuva-arkisto, Suomen Palopäällystöliitto, Suomen Sopimuspalokuntien liitto, Finlands svenska brand- och räddningsförbund, Helsingin Pelastusliitto, Hämeen Pelastusliitto, Skm Photo/ Sami Hakala ja Ilkka Horelli

Taitto:

Ulrika Lipasti

(Päivitys 2020: Johanna Kuittinen ja Leena Huhmarniemi)

ISBN 978-951-797-690-9 (pdf)

3. korjattu painos 2020

Julkaisija

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Ratamestarinkatu 11,

00520 Helsinki

Puhelin (09) 476 112

www.spek.fi - spekinfo@spek.fi

Sisällysluettelo

Johdanto.....	5
Toisen painoksen alkusanat.....	6
Kolmannen painoksen alkusanat.....	7
I osa	8
Suositus vapaaehtoispalokuntien ja niiden järjestöjen tunnuksista	8
Soveltaminen	8
Yleistä	8
Palokuntasoittokunnat	9
Muut vapaaehtoiset pelastusalan järjestöt	9
Tunnuksien materiaalisuositus	9
Vapaaehtoispalokunnan päällystö	10
Vapaaehtoispalokunnan alipäällystö	11
Vapaaehtoispalokunnan hallinnolliset tehtävät	12
Alueellisen palokuntajärjestön hallinnolliset tehtävät	13
Valtakunnalliset järjestötehtävät	15
Päähine	15
Tunnukset päällystakissa tai vastaavassa	15
Palokuntanaisten merkit	16
Palokuntanuorten merkit	17
Pelastusopiston ja Helsingin pelastuskoulun kurssimerkit	20
Palvelusvuosimerkki	22
Harrastustuntimerkki	22
Vuoden Palomiehen merkki	23
CTIF-kilpailu- ja tuomarimerkit	24
Leirimerkit	24
Muut merkit	25
II osa	26
Pelastusalan ansiomerkit ja niiden käyttäminen	26
Kunnia- ja ansiomerkkien kantaminen	26
Pelastusalan ansiomerkkien arvojärjestys	27
Kunnia- ja ansiomerkkien kiinnittäminen	27
Kunnia- ja ansiomerkkien käyttäminen	28
Kunniamerkkinauhalaatat	28
Kunniamerkkien hakeminen	28
Ansiomerkkien hakeminen.....	28
Kunnia- ja ansiomerkkien luovuttaminen	29
Merkkien kiinnittäminen palokuntapukuun.....	30
Pelastusalan viralliset kunniamerkit.....	31
Pelastusalan muut ansiomerkit (aakkosjärjestyksessä myöntäjäyhteisön mukaan)	32
Suomen Palopäällystöliitto	33
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö	34
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto	35
Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund	36
Etelä-Savon Pelastusalan liitto	37
Helsingin Pelastusliitto	37
Paikalliset palokuntayhdistykset.....	45
Pelastusalan ansio- ja juhlamitalit sekä merkit joita ei jaeta enää.....	46

III osa	52
Hautakivimerkki	52
Myöntäminen	52
Käyttäminen	52
Hakeminen	52
Luovuttaminen	52
LIITE 1. Kunniamerkkinauhojen kiinnittäminen	53
LIITE 2. Pelastusalan järjestöjen perustamispäivämäärät	54
Valtakunnalliset järjestöt	54
Alueelliset järjestöt	54
Lähteet:	55

Tämä opas käsittelee palokuntien käytössä olevia merkkejä. Opas on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisessä annetaan suositus vapaaehtoispalokuntien ja niiden järjestöjen tunnuksista sekä esitellään palokuntanaisten ja palokuntanuorten käytössä olevat tunnukset ja merkit. Oppaan toisessa osassa esitellään pelastusalan myöntämät kunniamerkit ja annetaan ohjeet niiden käyttämisestä eri yhteyksissä. Ohje kumoaa vuoden 1964 Palokuntien virkapukuohjeen tunnukset osalta.

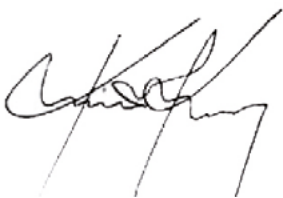
Ensimmäisen osan suositus vapaaehtoispalokuntien ja niiden järjestöjen tunnuksista on hyväksytty Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hallituksen kokouksessa 24.8.2009. Palokuntanuorten ohjaajien hihamerkkiohje on hyväksytty valtakunnallisen palokuntanuorisotyötoimikunnan kokouksessa 20.11.2004. Muiden merkkien osalta opas perustuu voimassaoleviin ohjeistuksiin tunnusten käytöstä. Ensimmäisen osan lopussa esitellään myös palokuntien käyttämiä muita merkkejä.

Toisen osan ohjeet pelastusalan kunniamerkeistä ja niiden käyttämisestä perustuvat ritarikuntien ja ritarikuntien suurmestarin vahvistamiin ohjeistuksiin kunniamerkkien käytöstä sekä puolustusvoimien pääesikunnan ohjeeseen ”Palkitseminen kunnia- ja ansiomerkeillä puolustusvoimissa sekä kunnia- ja ansiomerkkien käyttö”.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö haluaa lausua mitä suurimmat kiitokset kaikille oppaan valmisteluun osallistuneille sekä kiittää erityisesti Silvio Hjeltiä, Ilkka Horellia, Petri Jaatista, Isto Kujalaa ja Tommi Virtasta suosituksen valmistelusta. Lisäksi haluamme kiittää Sotainvalidien veljesliittoa kunniamerkkien käyttöön liittyvistä neuvoista sekä Jouko Allinniemeä hänen teoksestaan ”Toimi varmasti - palokuntien etiketti- ja suhdetoimintaopas”, josta oli apua kunniamerkkien käyttöön liittyvien kysymysten ratkaisemisessa.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö suosittelee tämän ohjeen noudattamista kaikissa maamme palokunnissa ja palokuntayhteisöissä. Opas on jaettu kaikkiin Suomen palokuntiin joulun alla 2009.

Helsingissä 8.12.2009 Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Kimmo Kohvakka

TOISEN PAINOKSEN ALKUSANAT

Edessäsi on *Palokuntien merkit* –oppaan toinen painos. Oppaan ensimmäiseen osaan palokuntien asematunnuksista ei ole tullut muutoksia. Ohje on hyväksytty Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön hallituksessa kokouksessa 24.8.2009.

Toiseen osaan *Ohjeet palokuntien ansiomerkeistä* on tullut enemmän päivityksiä ja muutoksia. Suurin muutos koskee pelastusalan järjestöjen ansiomerkkien keskinäisen järjestyksen ohjeistuksen tarkennusta. Tässä toisessa painoksessa ei määritellä pelastusalan järjestöjen ansiomerkkien välisiä suhteita vaan korostetaan merkkien kantamisjärjestyksen muodostuvan ansiomerkin taustayhteisön iän mukaan sekä taustayhteisöjen myöntämien ansiomerkkien välisen suhteen mukaan korkeampi arvoinen ennen alemmaa. Viimekädessä kantaja määrittelee ansiomerkkien kantamisjärjestyksen.

Oppaaseen on lisätty toiseen painokseen versionumero 1.0. Opasta on tarkoitus päivittää aina kun pelastusalan yhteisöjen ansiomerkit muuttuvat. Jos palokuntayhdistyksissä on omia ansiomerkkejä, joita halutaan lisättävän ohjeeseen, tulee ottaa yhteyttä Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöön.

Pitkä ja harkittu oppaan valmistelu on saavuttanut julkaisukelpoisuuden rajan ja se julkaistaan vain sähköisenä versiona. Apua merkkien käytöstä, kantamisesta ja kiinnittämisestä, voit tiedustella lisää Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöstä, Suomen Palopäällystöliitosta tai Suomen Sopimuspalokuntien liitosta.

Helsingissä 7.2.2014

Petri Jaatinen

KOLMANNEN PAINOKSEN ALKUSANAT

Tämän pelkästään sähköisen Palokuntien merkit –oppaan kolmannen painoksen suurimmat muutokset liittyvät oppaan toiseen osaan, johon on lisätty lisätekstiä ja otsikoitu tekstiä uudelleen. Pelastusalan järjestöjen ansiomerkkejä ja palokuntien vuosijuhlamitaleja on lisätty ja uusi osa kolme käsittelee hautakivimerkkiä. Oppaan käytettävyyttä on pyritty lisäämään sisällysluettelolla, josta on linkit oppaan eri otsikoihin. Oppaan kolmas painos on pelkästään sähköinen.

Sopimuspalokuntien sisäisiä vuosijuhlamerkkejä sekä ansiomerkkejä puuttuu vielä paljon. Seuraavia painoksia ajatellen pyydämmekin palokuntia olemaan aktiivisia ja toimittamaan valokuvia Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöön osoitteeseen palokunta@spek.fi, jotta tätä seuraavaan painokseen saadaan lisää ansiomerkkejä mukaan.

Palokuntien merkit -oppaan yksi tavoite on esitellä Suomessa käytössä olevia erilaisia ansiomerkkejä, jotta palokunnat, joissa ei vielä ole omaa ansiomerkkijärjestelmää, voisivat asiaa harkita muiden palokuntien esimerkeistä. Merkkien suunnittelussa kannattaa käyttää ammattisuunnittelijoita.

Pelastustoimen virkapukuohje uudistui vuonna 2016. Ohje antaa sopimuspalokunnan henkilöstön käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna määrätyin rajauksin. Palokunnat ovatkin ottaneet asemavaatetus- sekä muita asukokonaisuuksia käyttöön uusitusta mallistosta. Olen naista on, että Pelastustoimen virkapukuohjeen asusteita ei saa käyttää yhdessä muiden pukujen asusteiden kanssa.

Tämän oppaan päivitystyössä kiitokset järjestötoimikunnalle, puheenjohtaja Markku Leinoselle, Silvio Hjeltille, Petri Jaatiselle, Jenni Järviselle ja Johanna Kuittiselle.

Mikäli merkkien käytöstä, kantamisesta ja kiinnittämisestä ei tämä opas anna vastausta, voit tiedustella lisää Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöstä, Suomen Palopäällystöliitosta tai Suomen Sopimuspalokuntien liitosta.

Helsingissä 24.11.2020

Markku Savolainen

Silvio Hjelt, Ilkka Horelli, Petri Jaatinen, Isto Kujala ja Tommi Virtanen

SUOSITUS VAPAAEHTOISPALOKUNTIEN JA NIIDEN JÄRJESTÖJEN TUNNUKSISTA

Tunnuksien osalta tämä suositus korvaa vuoden 1964 Palokuntien Virkapukuohjeen. Ohje suositellaan otettavaksi käyttöön kaikissa Suomen palokuntayhteisöissä.

Soveltaminen

Tätä suositusta sovelletaan vuoden 1964 ohjeen mukaisten sekä myöhemmin käyttöön otettujen palokuntapukujen yhteydessä, samoin kuin soveltuvin osin sisäministeriön asetuksen 246/2017 mukaisessa vaatetuksessa siten kuin asetuksen 16 § 2 momentissa on määrätty.

Sisäministeriön julkaisu 31/2016 Pelastustoimen virkapukuohje antaa mahdollisuuden sopimuspalokunnan tai muun vapaaehtois- palokunnan, laitospalokunnan tai teollisuuspalokunnan, sekä pelastusalan koulutus-, neuvonta, ja turvallisuusviestintätehtävissä toimivan yhdistyksen henkilöstön käyttää pelastustoimen virkapukua palokuntapukuna määrättyin rajauksin.

Tämän suosituksen tarkoituksena on eri yhteisöissä käytettyjen tunnuksien yhtenäistäminen samoin kuin eri henkilöiden aseman tunnistamisen helpottaminen sekä pelastusalalla että sen ulkopuolella. Näiden tunnuksien käyttö on osa palokuntakulttuuria ja edellyttää siten muodollisesti korrektia pukeutumista ja vastaavaa käyttäytymistä.

Tämä suositus ei koske kunniamerkkejä tai muita sellaisia tunnuksia, joille on olemassa omat säännöksensä (kts II osa). Tässä suosituksessa mainittuja tunnuksia käytetään tällaisten merkkien ja tunnusten kanssa rinnakkain.

Tämän suosituksen mukaisia tunnuksia ei pääsääntöisesti käytetä sammutusasussa taikka välisasussa tai senkaltaisessa, yleisesti käytössä olevista palokuntapuvuista poikkeavassa vaatetuksessa, kuten ei myöskään vapaa-ajan

asusteissa. Poikkeuksen tähän tekee SM:n julkaisun 31/2016 Pelastustoimen virkapukuohjeen mukainen asemavaatetus, joissa henkilön asemaa osoittavia tunnuksia pitää käyttää.

Suosituksen mukaisten tunnusten käyttöön ottamisesta päätetään kussakin yhteisössä erikseen.

Yleistä

Tässä suosituksessa on määritetty toisaalta perinteistä palokunta-asemaa osoittavat tunnuksat ja toisaalta järjestöhallinnollista tehtävää osoittavat tunnuksat. Molempien näiden ryhmien tunnuksia käytetään yhdessä. Tämän suosituksen mukaisia tunnuksia ei kuitenkaan käytetä yhdessä viranomaistunnuksien kanssa. Jos yhteisö niin päättää, voivat yhteisön jäsenet tai toimihenkilöt käyttää yhteisön omaa tunnusta silloin, kun olkapoleteissa ei ole muita tunnuksia, tai erikoistapauksissa (palokunnan kunniapäällikkö tai kunniapuheenjohtaja) myöhemmin määritetyn mukaisesti.

Siltä osin kuin henkilö toimii monessa eri järjestötehtävässä hän käyttää ainoastaan korkeinta järjestöasemaa osoittavaa tunnusta.

Tämän suosituksen mukaiset tunnuksat kiinnitetään palokuntapuvun tai vastaavan kumppaankin olkapoleteihin siten kuin myöhemmin on määritetty. Tunnuksia käytetään harkinnan mukaan myös puvun kanssa käytetyn paidan vastaavissa kohdissa. Päälystakissa ja vastaavissa tunnuksat kiinnitetään sitä varten muodostettuun, käsivarren alemmalla puoliskolla kannettavaan hihalaattaan siten, että palokunta-asemaa osoittavat tunnuksat ovat hihaan nähden poikittaisessa suunnassa vierekkäin, ja järjestöhallinnollista tehtävää osoittavat tunnuksat sijaitsevat palokunta-asemaa osoittavien tunnuksien alapuolella.

Palokuntanaiset käyttävät naistyössä vastaavalla tavalla hihaan kiinnitettyjä tunnuk-
sia. Muussa kuin naistyössä toimivat käyttävät
sukupuolesta riippumatta olkapolettiin kiin-
nitettyjä tunnuksia, kuitenkin siten, että nais-
työn ja muun palokuntatyön tunnuksia ei käy-
tetä samassa vaatteessa.

Palokuntapuvussa käytetään puvun kan-
kaasta tehdyssä olkapoletissa palokunta-ase-
maa ja/tai järjestöhallinnollista tehtävää osoit-
tavia tunnuksia samassa olkapoletissa siten
kuin alempana on määritetty. Paidassa, puse-
rossa, villapaidassa ja vastaavassa tunnukset
voidaan kiinnittää puvun kankaasta tai vaih-
toehtoisesti mustasta kankaasta tehtyyn tup-
peen. Valkoisen paidan kanssa käytetään pää-
sääntöisesti mustaa tuppea.

Palokuntapuvussa osoitetaan koulutus-
aste vasemmalle rintataskulle tai vastaa-
van kohtaan sijoitetulla koulutusastemerkil-
lä (sammutusmies, vanhempi sammutusmies,
yksikönjohtajakoulutuksen saanut ja Pelastus-
opistossa tai vastaavassa koulutuslaitoksessa
suoritettu sopimuspalokunnanpäällikkökurssi
tai aikaisempi vastaava).

Yhteisö voi harkintansa mukaan käyttää
muussa kuin juhlapuvussa omaa vaakuna- tai
vastaavaa kangasmerkkiä, joka kiinnitetään
vasemmalle hihalle likimain olkavarren kes-
kelle. Vastaavasti oikealla olkavarrella voidaan
käyttää erikoistumista osoittavat tunnukset.
Nuorisotyön tunnukset kiinnitetään oikealle
olkavarrelle.

Etenkin kansainvälisessä kanssakäymisessä
käytetään Suomen lippua (kansallislippu, koko
29 x 45 mm) kangasmerkkinä, joka on kiinni-
tetty vasemmalle hihalle palokunnan oman
merkin (tai ajatellun sellaisen) yläpuolelle si-
ten, että lipun ristin pitkä sakara osoittaa taak-
sepäin.

Palokuntasoihtokunnat

Palokuntasoihtokunnat voivat harkinnan mu-
kaan käyttää palokunnan arvomerkkejä tässä
ohjeissa mainittuja periaatteita noudattaen,
sopivasti siten, että niihin liitetään musiikkiin
viittaava tunnus kuvissa 4 ja 12 esitetyn mu-
kaisesti.

Muut vapaaehtoiset pelastusalan jär- jestöt

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestössä, Suo-
men Sopimuspalokuntien liitossa, Suomen
Palopäälystöliitossa, alueellisissa pelastuslii-
toissa ja muissa alan järjestöissä kuten poik-
keusolojen varautumiseen liittyvissä vapaa-
ehtoisjärjestöissä, voidaan tässä ohjeessa
mainittuja tunnuksia käyttää palokuntapuvus-
sa soveltuvin osin ja ohjeessa kuvattuja peri-
aatteita noudattaen sen mukaan kuin kukin
yhteisö päättää. Asianomaisen erikoisalan (ku-
ten väestönsuojelu tai koiratoiminta) lisätun-
nuksena voi olla oikeaan hihaan, olkavarren
keskikorkeudelle kiinnitetty kankainen erikois-
merkki.

Tunnuksien materiaalisuositus

Tunnukset ovat ensisijaisesti valmistettu kul-
lanvärisestä metallista prässämällä siten, että
niissä esitetty kuviointi on toteutettu kohoku-
viona. Vaihtoehtoisesti voidaan muussa kuin
juhlapuvussa käyttää ompelemalla valmistet-
tuja tunnuksia jolloin tunnuksen pohjavärinä
on C008 (keltainen) ja kuvioaiheen/yksityis-
kohdan värinä Ag001 (kulta).

Vapaaehtoispalokunnan päällystö

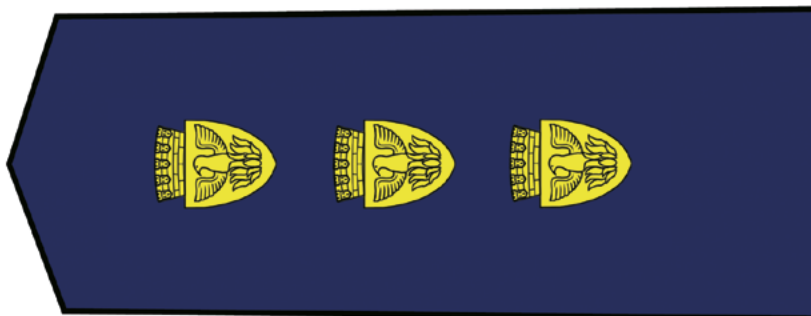
Vapaaehtoispalokunnan päällystö käyttää olkapolettiin suunnassa hihasta kaulaan päin peräkkäin kiinnitettyjä Phoenix-aiheisia kulanvärisiä vaakunalaattoja (leveys 13,5 mm ja kokonaiskorkeus 17,5 mm) seuraavasti:

- palokunnanpäällikkö: kolme laattaa (kuva 1)
- palokunnan varapäällikkö samoin kuin komppaniapäällikkö ja koulutuspäällikkö: kaksi laattaa (kuva 2)

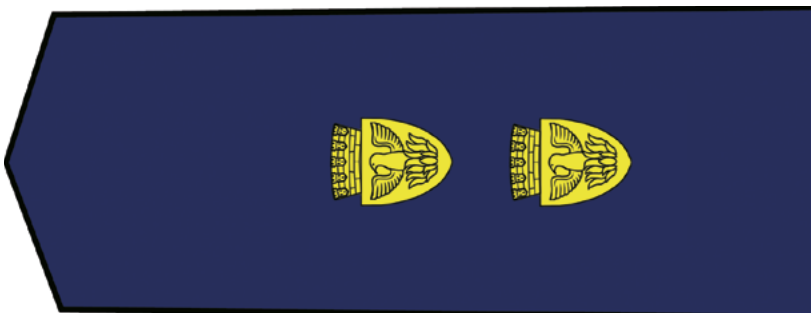
- joukkue- tai osastonjohtaja, mukaan lukien nais- ja nuoriso-osastot: yksi laatta (kuva 3)
- erikseen nimetty hälytysosaston päällikkö: palokunnan sisäisen hierarkian mukaisesti kaksi tai yksi laattaa.

Palokunnan kunniapäälliköksi kutsuttu käyttää palokunnan päällikön tunnuksia ja mahdollisesti lisäksi palokunnan omaa merkkiä, joka silloin sijoittuu olkapoletissa lähimmäksi hihaa (kuva 4). Vastaavaa periaatetta sovelletaan muidenkin kunniavakanssien osalta.

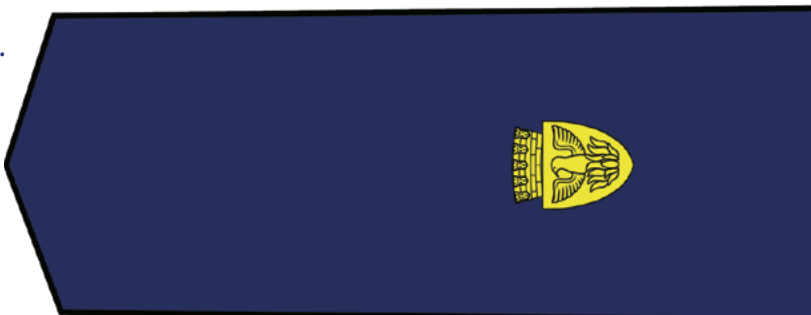
Kuva 1. Palokunnanpäällikkö.

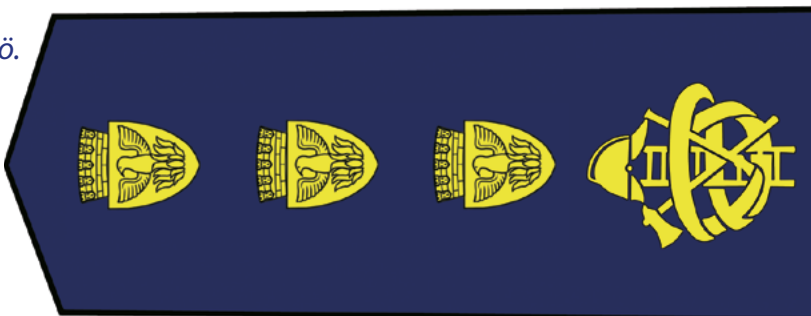
Kuva 2. Palokunnan varapäällikkö, komppaniapäällikkö, koulutuspäällikkö.

Kuva 3. Joukkue- tai osastonjohtaja.

Kuva 4. Palokunnan kunniapäällikkö.

Vapaaehtoispalokunnan alipäällistö

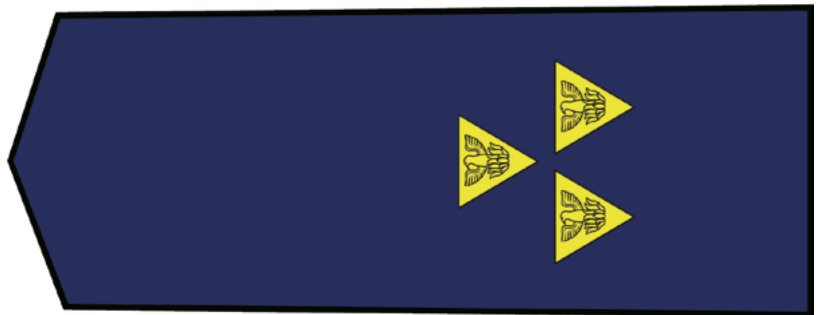
Vapaaehtoispalokunnan alipäällistö käyttää Phoenix-aiheisia tasasivuisia kolmiotunnuksia (sivun pituus 14 mm) kiinnitettynä olkapoletetiin siten, että kärki osoittaa kohti hihaa seuraavasti:

- mestari (kuten asemamestari, kalustomestari tai vastaava) samoin kuin erikseen nimetty ryhmänjohtaja:

työryhmänjohtaja (yksikönjohtaja): kolme kolmiota, joista kaksi alinta on rinnakkain ja ylin kolmio näiden yläpuolella symmetrisesti keskellä (kuva 5)

- apulaismestari (eli mestarin sijainen): kaksi kolmiota rinnakkain (kuva 6)
- muu nimetty vastuhenkilö (kuten paineilmalaitevastaava tms.): yksi kolmio (kuva 7)

Kuva 5. Mestari, erikseen nimetty ryhmänjohtaja.

Kuva 6. Apulaismestari.

Kuva 7. Muu vastuhenkilö

Vapaaehtoispalokunnan hallinnolliset tehtävät

Vapaaehtoispalokuntayhdistyksen (mukaan lukien toimenpidepalkkaisen palokunnan palomiesyhdistyksen) hallinnon tehtävässä toimiva käyttää hihaan liittyvää olkapoleitin reunaan pitkin noin 5 millimetrin etäisyyden päässä reunasta rinnakkain kiinnitettyjä kullanvärisiä 6-sakaraisia teräväkärkisiä tähtiä (poikittaisten kärkien väli noin 11 mm, kärkiparin suuntautu-

essa poikittain olkapoletin hihaan rajoittuvaan reunaan nähden) seuraavasti:

- palokuntayhdistyksen puheenjohtaja: kolme tähteä (kuva 8)
- palokuntayhdistyksen varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja tai muu nimenkirjoittaja: kaksi tähteä (kuva 9)
- palokuntayhdistyksen hallituksen jäsen tai varajäsen: yksi tähti (kuva 10).

Kuva 8. Palokuntayhdistyksen puheenjohtaja.

Kuva 9. Palokuntayhdistyksen varapuheenjohtaja, rahastonhoitaja tai muu nimenkirjoittaja.

Kuva 10. Palokuntayhdistyksen hallituksen jäsen tai varajäsen.

Jos hallinnossa toimiva samalla kuuluu myös palokunnan päällystöön tai alipäällystöön hän käyttää sekä palokunta-asemaa että hallinnollista tehtävää osoittavat tunnukset (esimerkki: apulaismestari, joka samalla on palokuntayhdistyksen puheenjohtaja, kuva 11).

Palokunnan kunniapuheenjohtajaksi kutsuttu käyttää puheenjohtajan tunnuksia, ja mahdollisesti lisäksi palokunnan omaa merkkiä, joka silloin sijoittuu olkapoletissa puheenjohtajan tunnuksien yläpuolelle (kuva 12). Vastavaa periaatetta sovelletaan muidenkin kunnia-vakanssien osalta.

Alueellisen palokuntajärjestön hallinnolliset tehtävät

Palokuntapuvussa voi alueellisen palokuntajärjestön kuten pelastusliiton, palokuntien valitseman neuvottelukunnan, useamman palokunnan yhteisen alueellisen yhdistyksen tai vastaavan hallinnon tehtävässä toimiva samoin kuin tällaisen järjestön toimihenkilö käyttää hihaan liittyvää olkapoletin reunaa pitkin n. 5 mm etäisyyden päässä reunasta rinnakkain kiinnitettyjä kullanvärisiä 8-sakaraisia pyöreäkärkisiä tähtiä (poikittaisten kärkien väli n. 12 mm, kärkiparin suuntautuessa poikittain olkapoletin hihaan rajoittuvaan reunaan nähden) seuraavasti:

- järjestön puheenjohtaja, toiminnanjohtaja, toimitusjohtaja: kolme tähteä (kuva 13)
- järjestön varapuheenjohtaja, nimenkirjoittaja, päällikötason toimihenkilö, pysyvän toimielimen puheenjohtaja: kaksi tähteä (kuva 14)
- järjestön hallituksen jäsen, muu nimetty vastuuhenkilö, jaoksen tai toimikunnan jäsen sekä näiden vastaava varajäsen: yksi tähti (kuva 15)

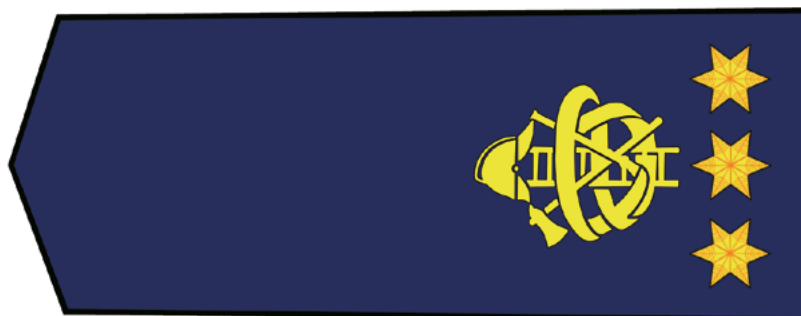
Järjestötunnuksia ei käytetä yhdessä viranomaisasemaa osoittavien tunnuksien kanssa. Järjestötehtävässä toimiva palokuntayhdistyksen hallinnon jäsen käyttää ainoastaan ylempiä järjestötunnuksia (esimerkki: apulaismestari, joka samalla on alueneuvottelukunnan varajäsen, ja siitä huolimatta, että hän myös toimii palokuntayhdistyksen puheenjohtajana, kuva 16).

Järjestön kunniapuheenjohtajaksi kutsuttu käyttää puheenjohtajan tunnuksia, sekä mahdollisesti lisäksi järjestön omaa merkkiä, joka silloin sijoittuu olkapoletissa puheenjohtajan tunnuksien yläpuolella (vrt. vastaavasti kuva 12). Vastaavaa käytäntöä sovelletaan muidenkin kunnia-vakanssien osalta.

Kuva 11. Esimerkki yhdistelmästä: apulaismestari, joka on samalla palokuntayhdistyksen puheenjohtaja.

Kuva 12. Palokuntayhdistyksen kunniapuheenjohtaja.

Kuva 13. Alueellisen järjestön puheenjohtaja, toiminnanjohtaja tai toimitusjohtaja.

Kuva 14. Alueellisen järjestön varapuheenjohtaja, nimenkirjoittaja, järjestön päällikkötason toimihenkilö tai pysyvän toimielimen puheenjohtaja.

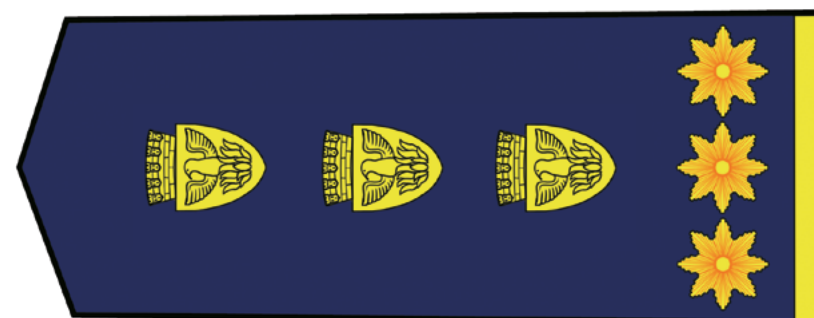
Kuva 15. Alueellisen järjestön hallituksen jäsen, muu nimetty vastuuhenkilö, järjestön toimihenkilö, jaoksen tai toimikunnan jäsen sekä niiden vastaava varajäsen.

Kuva 16. Esimerkkihdistelmästä: apulaismestari, joka on samalla alueneuvottelukunnan jäsen.

Kuva 17. Esimerkkihdistelmästä: Valtakunnallisen järjestön toiminnanjohtaja, joka on samalla sopimuspäälölkunnanpäällikkö.

Valtakunnalliset järjestötehtävät

Palokuntapuvussa voi valtakunnallisen tason järjestötehtävissä toimiva käyttää aluetason 8-sakaraisia tähtitunnuksia vastaavalla tavalla mutta n. 10 mm etäisyyden päässä reunasta sijoitettuina, sekä näiden alapuolelle olkapoletin hihaan rajoittuvaa reunaa pitkin olkapoletin ylitse ulottuvaa kultaista punosta, jonka leveys on n. 5 mm (esim. valtakunnallisen järjestön toiminnanjohtaja, joka on samalla palokunnanpäällikkö (kuva 17). Vastaavaa periaatetta sovelletaan kunniavakanssien osalta.

Päähine

Päähineiden osalta noudatetaan mitä SM:n asetuksen 507/2011 §:ssä 12 on säädetty seuraavasti soveltaen:

- päällystö käyttää päällystön lakin laattaa
- alipäällystö käyttää alipäällystön lakin laattaa
- miehistö käyttää miehistön kokardia
- kaikki henkilöstöryhmät käyttävät päähineessä yhteisön omaa vaakunaa, taikka kunnan vaakunaa siinä laajuudessa kuin palokunnan kotikunta on antanut siihen suostumuksensa, taikka muuta metallista vaakunamerkkiä
- palokunnanpäällikkö (ja kunniapäällikkö) käyttää lippalakissa leukahihnan korvaavaa kultaista punosta

Palokunnan hallinnossa toimivat käyttävät

Kuva 18. Päällystön Phoenix-tunnuksien sijoittaminen päällystakkiin.

päähineessä päällystön, alipäällystön tai miehistön laatat palokunta-arvonsa mukaisesti, kuitenkin niin, että palokunnan oman harkinnan mukaisesti puheenjohtaja voi käyttää myös päällystön laattaa. Järjestöissä toimihenkilöt käyttävät lakin laattoja sen mukaan kuin järjestö on itse päättänyt.

Tunnukset päällystakissa tai vastaavassa

Päällystakissa tunnukset sijoitetaan yllä olevien periaatteiden mukaisesti hihalaattaan, kuitenkin siten, että päällystön Phoenix-vaakunalaatat kiinnitetään vierekkäin eikä peräkkäin (kuva 18). Alipäällystön tunnukset kiinnitetään samalla tavalla kuin olkapoleteissa, kuitenkin niin, että kolmioiden välit vastaavat kolmioiden sivun pituutta (kuva 19). Pitkässä päällystakissa on virka-asematunnuksia varten hihansuuhun 50 mm reunasta ulkosivulle kiinnitettävät tummansiniset kuusikulmaiset hihansuun laatat (85 mm x 170 mm), joihin tunnukset konekirjotaan.

Kuva 19. Alipäällystön tunnuksien sijoittaminen päällystakkiin.

Palokuntanaisten merkit

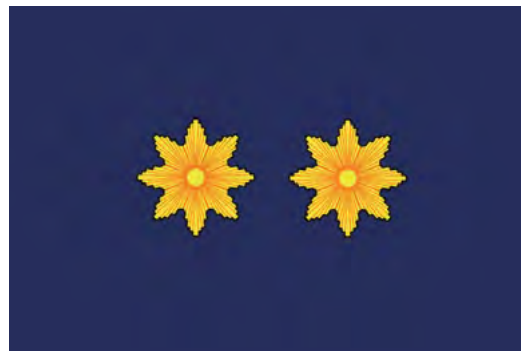
Palokuntanaisten merkit sijoitetaan ensisijaisesti olkapolettiin. Pukumallista riippuen, palokuntanaiset käyttävät hihaan likimain käsi-
varren puoleen väliin rinnakkain sijoitettuja
yllä mainittuja 6-sakaraisia tähtiä, aluetasolla
yllä mainittuja 8-sakaraisia tähtiä ja valtakun-
nan tasolla 8-sakaraisia tähtiä sekä niiden alla
45 mm pitkää ja 5 mm leveää kultaista punos-
ta seuraavasti:

- puheenjohtaja: kolme tähteä (palokuntataso: kuva 20)

Kuva 20. Palokuntanaisten hihassa käytettävät merkit: palokuntayhdistyksen puheenjohtaja.

- koulutusvastaava: kaksi tähteä (aluetaso: kuva 21)
 - nimetty tehtävävastaava (sihteeri, emäntä tai vastaava): 1 tähti (valtakunnan taso: kuva 22).
- Vastaavaa periaatetta sovelletaan kunniavakanssien osalta. Naistyössä ja siihen verrattavassa voidaan kunkin yhteisön harkinnan mukaan käyttää oranssinväristä huivia, johon ei kiinnitetä irrallisia tunnuksia.

Kuva 21. Palokuntanaisten hihassa käytettävät merkit: alueellisen järjestön koulutusvastaava.

Kuva 22. Palokuntanaisten hihassa käytettävät merkit: valtakunnallisen järjestön tehtävävastaava (sihteeri, emäntä tai vastaava).

Palokuntanuorten merkit

Palokuntanuoret käyttävät alla olevia erikseen vahvistettuja tunnuksia. Palokuntanuorten ohjaajat käyttävät palokuntanuorten tunnuk- sia vastaavalla tavalla sijoitettuina, sekä niiden ohella mahdollisia palokunta-arvo- ja hallinto- tunnuksia edellä olevan mukaisesti.

Palokuntanuorten hihamerkkiä voidaan käyttää palokuntapuvussa, palokuntanuorten vapaa-ajanasussa, harjoitusasussa tai muus- sa palokunta-asussa. Palokuntanuorten ohjaa- jan asemaa osoittavaa merkkiä käytetään aina palokuntanuorten perusmerkin kanssa (kuva 23). Pääsääntöisesti perusmerkki kiinnitetään asun oikeaan hihaan likimain olkavarren kes- kelle. Perusmerkin yhteydessä on käytettävä aina koulutustasoa tai asemaa osoittavaa lisä- merkkiä tai vähintään tyhjää mustaa merkkiä.

Jos asussa käytetään palokunnan omaa hi- hamerkkiä, tulee se kiinnittää asun vasem- paan hihaan. Palokunnan omaa hihamerkkiä ja palokuntanuorten ohjaajan hihamerkkiä ei ole suotavaa kiinnittää samaan hihaan. Hiha- merkkien kiinnityksessä tulee kuitenkin huo- mioida palokunnan vakiintunut yhtenäinen käytäntö.

- palokuntanuorten ryhmänjohtajan asemaa osoittavaa hihamerkkiä saa käyttää palokun- tanuorten ryhmänjohtajakurssin suorittanut ja tehtävään erikseen nimetty henkilö (kuva 24)
- osaston kouluttajan asemaa osoittavaa hiha- merkkiä saa käyttää palokuntanuorten kou- luttajaksi nimetty henkilö (kuva 25)
- osaston varajohtajan asemaa osoittavaa hi- hamerkkiä saa käyttää osaston varajohtajak- si nimetty henkilö (kuva 26)
- osaston johtajan asemaa osoittavaa hi- hamerkkiä saa käyttää osaston johtajak- si nimetty henkilö (kuva 27); osastonjohtaja käyttää palokuntapuvussa tai palvelusasussa yhtä Phoenix-merkkiä
- pelastusliiton toiminta-alueen alueohjaaja saa käyttää alueohjaajan hihamerkkiä (kuva 28) sekä kahta 8-sakaraista tähteä olkapoletissa
- pelastusliiton nuorisotyönjohtaja/-ohjaaja ja puheenjohtaja saavat käyttää pelastusliiton nuorisotyönjohtajan hihamerkkiä (kuva 29) sekä kahta 8-sakaraista tähteä olkapoletissa

- pelastusliiton nuorisotyöhön erikseen nimet- ty henkilö saa käyttää pelastusliiton nuori- sotyön toimihenkilön hihamerkkiä (kuva 30) sekä yhtä 8-sakaraista tähteä olkapoletissa
- valtakunnallisen nuorisotyötoimikunnan pu- heenjohtaja saa käyttää valtakunnallisen nuorisotyötoimikunnan puheenjohtajan hi- hamerkkiä (kuva 31) sekä kahta 8-sakaraista tähteä ja 5 mm levyistä poikittaista kultaista punosta olkapoletissaan
- pelastusliiton nuorisotyötoimikunnan ja toi- minta-alueen toimikunnan jäsenet saavat käyttää yhtä 8-sakaraista tähteä olkapoletissa
- valtakunnallisen nuorisotyötoimikunnan jä- senet saavat käyttää yhtä 8-sakaraista ja 5 mm levyistä poikittaista kultaista punosta ol- kapoletissaan.

Palokuntanuorten hihamerkit perustuvat palokuntanuorten koulutusjärjestelmän mu- kaisiin kurssisuorituksiin, jonka jälkeen palo- kuntanuori voi käyttää perusmerkin kanssa alla olevia kurssisuoritusta osoittavaa hiha- merkkiä:

- alkukurssin suoritettuaan palokuntanuori voi käyttää alkukurssin hihamerkkiä (kuvat 32- 35). Jokaisesta suoritetusta kurssista palo- kuntanuori saa yhden liekkikuvion lisää
- tasokurssien 1-4 jälkeen palokuntanuori voi käyttää koulutustasonsa mukaista hiha- merkkiä (kuvat 36-39)
- Jatkokurssien jälkeen palokuntanuori voi käyttää jatkokurssin hihamerkkiä (kuvat 40- 43). Jokaisesta suoritetusta jatkokurssista pa- lokuntanuori saa yhden kulmaviivan.

Kuva 23. Palokuntanuorisotyön hihassa käytet- tävä perusmerkki.

Kuva 23b. Palokuntanuorisotyön nuorisomerkkikurssin merkki.

Kuva 24. Palokuntanuorten ryhmänjohtajan hihamerkki.

Kuva 25. Palokuntanuoriso-osaston kouluttajan hihamerkki.

Kuva 26. Palokuntanuoriso-osaston varajohtajan hihamerkki.

Kuva 27. Palokuntanuoriso-osaston johtajan merkki.

Kuva 28. Palokuntanuorien toiminta-alueen nuorisotyönohjaajan hihamerkki.

Kuva 29. Pelastusliiton nuorisotyönohjaajan/-johtajan hihamerkki.

Kuva 30. Pelastusliiton nuorisotyön toimihenkilön hihamerkki.

Kuva 31. Valtakunnallisen nuorisotyötoimikunnan puheenjohtajan hihamerkki.

Kuva 32. Palokuntanuorten Alkurssin merkki (1 kurssisuoritus)

Kuva 33. Palokuntanuorten Alkurssin merkki, (2 kurssisuoritusta).

Kuva 34. Palokuntanuorten Alkurssin merkki, (3 kurssisuoritusta).

Kuva 35. Palokuntanuorten Alkurssin merkki, (4 kurssisuoritusta).

Kuva 36. Palokuntanuorten Tasokurssi 1:n merkki.

Kuva 37. Palokuntanuorten Tasokurssi 2:n merkki.

Kuva 38. Palokuntanuorten Tasokurssi 3:n merkki.

Kuva 39. Palokuntanuorten Tasokurssin 4:n merkki.

Kuva 40. Palokuntanuorten Jatkokurssin merkki, (1 kurssisuoritus).

Kuva 41. Palokuntanuorten Jatkokurssin merkki, (2 kurssisuoritusta).

Kuva 42. Palokuntanuorten Jatkokurssin merkki, (3 kurssisuoritusta).

Kuva 43. Palokuntanuorten Jatkokurssin merkki, (4 kurssisuoritusta).

SPEKin koulutusjärjestelmän mukaiset koulutustasomerkit

Koulutustaso- ja kurssimerkit kiinnitetään vasemman rintataskun keskelle lukuun ottamatta pelastajamerkkiä, jota kannetaan oikeanpuoleisessa rinnassa.

Kuva 44. Sammutusmiehen koulutustasomerkki.

Kuva 45. Vanhemman sammutusmiehen koulutustasomerkki.

Kuva 46. Yksikönjohtajan (ryhmänjohtajan) koulutustasomerkki.

Pelastusopiston ja Helsingin pelastuskoulun kurssimerkit

- Vuoden 1970 jälkeen jaettu sopimuspalokunnan/Sivutoimisen teollisuuspalokunnan päällikkökurssin kurssimerkki (kuva 47)
- Sopimuspalokunnan päällikkökurssin kurssimerkki Helsingin pelastuskoulu (kuva 48)
- Vuoden 2006 jälkeen myönnetty pelastaja- tai palomies-sairaankuljettaja tutkinnon kurssimerkki, jota myöntävät Pelastusopisto ja Helsingin pelastuskoulu (kuva 49)
- Vuosina 1970-2005 jaettu palomiehen tutkinto/pelastajatutkinnon kurssimerkki (kuva 50)
- Vuoden 1970 jälkeen jaettu Paloesimiestutkinnon/Alemman päällystötutkinnon/Alipäällystötutkinnon kurssimerkki (kuva 51)
- Palomestariluokan/Palomestarikurssin/Päällystökurssin kurssimerkki vuosina 1970-2000 asti (Kuva 52).
- Vuoden 2001 jälkeen jaettu Insinööri (AMK)/Pelastusalan päällystötutkinto (AMK) kurssimerkki (Kuva 53)

Kuva 47. Sopimuspalokunnan-päällikkökurssin merkki.

Kuva 48. Sopimuspalokunnan-päällikkökurssi Helsingin Pelastuskoulu.

Kuva 49. Pelastajamerkki. (Huom! Paikka oikean rintataskun yläpuolella)

Kuva 50. Palomies/pelastajan kurssimerkki.

Kuva 51. Alipäällystötutkinnon kurssimerkki.

Kuva 52. Palomestarikurssin kurssimerkki.

Kuva 53. Pelastusalan päällystötutkinto (AMK) kurssimerkki.

Seuraavia kurssimerkkejä ei enää jaeta

- Vakinaisen palopäällystökurssin kurssimerkki, Valtion palokoulu (kuva 54, taustaväri punainen)
- Maalaiskunnan/pitemmän teollisuuspalopäällystökurssin kurssimerkki, Valtion palokoulu (kuva 55, taustaväri liila)
- VPK-päällystökurssin kurssimerkki, Valtion palokoulu (kuva 56, taustaväri vihreä)
- Valtion palokoulun yleinen kurssimerkki ja Palopäällystökoulun aikaisemmat nk. A- ja B -kurssit (kuva 57, taustaväri musta)
- Teollisuus- ja liikelaitosten palontorjuntakurssi/ Teollisuuspalopäällystökurssin kurssimerkki (kuva 58, taustaväri sininen)
- Alipäällystöluokka/Paloesimiesluokan kurssimerkki (kuva 59, taustaväri valkoinen)
- Kuntien sivutoimisen päällystön merkki, (kuva 60, taustaväri harmaa)
- Puolustusvoimain palontorjuntakurssin merkki, (kuva 61, taustaväri siniharmaa)
- Palopäällystöluokan kurssimerkki (kuva 62, valkoinen pohja, kultainen reunus)
- Väestönsuojelupäällikön kurssimerkki (kuva 63)

Kuva 54. Vakinaisen päällystökurssin kurssimerkki.

Kuva 55. Maalaiskunnan/pitemmän palopäällystökurssin kurssimerkki.

Kuva 56. VPK-päällystökurssin kurssimerkki.

Kuva 57. Valtion palokoulun yleinen kurssimerkki ja Palopäällystökoulun aikaisemmat nk. A- ja B-kurssit, (taustan väri musta).

Kuva 58. Teollisuuspalopäällystökurssin kurssimerkki.

Kuva 59. Paloesimiesluokan kurssimerkki.

Kuva 60. Kuntien sivutoimisen päällystön kurssimerkki.

Kuva 61. Puolustusvoimain palontorjuntakurssin kurssimerkki.

Kuva 62. Palopäällystöluokan kurssimerkki.

Kuva 63. Väestönsuojelupäällikön kurssimerkki.

Palvelusvuosimerkki

Palvelusvuosimerkeistä käytetään vain viimeisintä ja se kiinnitetään keskelle oikean rintataskun yläpuolelle. Mikäli oikean rintataskun päällä käytetään esimerkiksi leirimerkkiä, kiinnitetään palvelusvuosimerkki äärimmä-

seksi vasemmalle. Palvelusvuosimerkkejä voidaan jakaa viiden vuoden välein. 5 ja 10 vuoden merkit ovat väriltään pronssisia (kuva 64), 15 ja 20 vuoden merkit hopeisia (kuva 65) ja yli 25 vuoden merkit kultaisia (kuva 66).

Kuva 64. Palvelusvuosimerkki, 5 vuotta.

Kuva 65. Palvelusvuosimerkki, 15 vuotta.

Kuva 66. Palvelusvuosimerkki, 25 vuotta.

Harrastustuntimerkki

Harrastustuntimerkeistä käytetään vain korkeinta. Harrastustuntimerkit kiinnitetään oikean rintataskun keskelle lukuun ottamatta mestari- ja suurluokan merkkejä, jotka ovat nauhassa kannettavia kunniamerkkejä.

- mestariluokan harrastustuntimerkki 10.000 tuntia, (kuva 67)
- suurluokan harrastustuntimerkki 5.000 tuntia, (kuva 68)

- erityisansioluokan harrastustuntimerkki 3.000 tuntia, (kuva 69)
- ansioluokan harrastustuntimerkki 1.500 tuntia, (kuva 70)
- valioluokan harrastustuntimerkki 800 tuntia, (kuva 71)
- I luokan harrastustuntimerkki 400 tuntia, (kuva 72)
- II luokan harrastustuntimerkki 200 tuntia, (kuva 73)
- III luokan harrastustuntimerkki 50 tuntia, (kuva 74)

Kuva 67. Mestariluokan harrastustuntimerkki (kannetaan kunniamerkkien tapaan)

Kuva 68. Suurluokan harrastustuntimerkki (kannetaan kunniamerkkien tapaan).

Kuva 69. Erityisansioluokan harrastustuntimerkki.

Kuva 70. Ansioluokan harrastustuntimerkki.

Kuva 71. Valioluokan harrastustuntimerkki.

Kuva 72. I-luokan harrastustuntimerkki.

Kuva 73. II-luokan harrastustuntimerkki.

Kuva 74. III-luokan harrastustuntimerkki.

Vuoden Palomiehen merkki

Vuoden palomiehen arvonimi myönnetään vuosittain pelastusalalla ansioituneelle henkilölle. Vuoden palomiehen merkkiä (kuva 75) kannetaan keskellä vasemman rintataskun alapuolella 2 cm saumasta alaspäin.

Kuva 75. Vuoden palomiehen merkki.

CTIF-kilpailu- ja tuomarimerkit

CTIF-kilpailu- ja tuomarimerkkejä (kuva 76) käytetään palokuntien juhla- ja puseropuvussa yleensä kilpailutapahtumien yhteydessä. CTIF-kilpailu- ja tuomarimerkit kiinnitetään oikean rintataskun ja palveluvuosimerkin yläpuolelle ja niitä kannetaan vain yhtä kerrallaan.

Kuva 76. CTIF-kilpailu- ja tuomarimerkki.

Leirimerkit

Leirimerkit kiinnitetään oikean rintataskun yläpuolelle ja palveluvuosimerkin oikealle puolelle.

- Länsi-Suomen Pelastusalan liitto, 40 leiriä, (kuva 77)
- Länsi-Suomen Pelastusalan liitto, 30 leiriä, (kuva 78)
- Länsi-Suomen Pelastusalan liitto, 20 leiriä, (kuva 79)
- Länsi-Suomen Pelastusalan liitto, 10 leiriä, (kuva 80)
- Länsi-Suomen Pelastusalan liitto, 3 leiriä, (kuva 81)

Kuva 77. Länsi-Suomen Pelastusalan liiton 40 leirin merkki.

Kuva 78. Länsi-Suomen Pelastusalan liiton 30 leirin merkki.

Kuva 79. Länsi-Suomen Pelastusalan liiton 20 leirin merkki.

Kuva 80. Länsi-Suomen Pelastusalan liiton 10 leirin merkki.

Kuva 81. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton 3 leirin merkki (punainen).

Kuva 82. Hämeen Pelastusliiton 30 leirin merkki.

Kuva 83. Hämeen Pelastusliiton 20 leirin merkki.

Kuva 84. Hämeen Pelastusliiton 10 leirin merkki.

Kuva 85. Hämeen Pelastusliiton 3 leirin merkki.

Kuva 86. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton Tieto-taitomerkki.

Kuva 87. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton Urheus-merkki.

Kuva 88. Kaakkois-Suomen Pelastusalan Liiton Monitaito –merkki.

Kuva 89. Suomen Palopäällystyliiton, Uudenmaan Pelastusliiton ja Helsingin Pelastusliiton Luontevasti univormussa -kurssimerkki.

Kuva 90. Suomen Palopäällystyliiton palopäällykköseminaarien kurssimerkki.

Muut merkit

Palokuntien ja muiden pelastusalan yhteisöjen omat merkit esim. palokunnan vuosimerkki kiinnitetään omien ohjeistustensa mukaisesti. Alla esimerkinomaisesti Länsi-Suomen Pelastusalan liiton Tieto-Taito -merkki (kuva 86) ja Urheus -merkki (kuva 87) sekä Kaakkois-Suomen Pelastusalan Monitaito -merkki (kuva 88). Suomen Palopäällystyliiton, Uudenmaan Pelastusliiton ja Helsingin Pelastusliiton järjestämän Luontevasti univormussa -kurssin kurssimerkkiä kannetaan vakiintuneen tavan mukaisesti vasemmassa takinkauluksessa (kuva 89).

II OSA

Ilkka Horelli ja Valtteri Tervala

PELASTUSALAN ANSIOMERKIT JA NIIDEN KÄYTTÄMINEN

Ansiomerkkejä jaetaan tunnustuksina tärkeästä ja ansiokkaasta toiminnasta jonkin asian hyväksi. Ansiomerkit ovat ritarikuntien kunniamerkkejä sekä muita virallisia tai epävirallisia ansio- ja muistoristejä ja -mitaleja.

Ansiomerkki on hieno tapa kiittää pyyteetön työn tehneitä henkilöitä, samoin kuin mitaleita on tapa kannustaa uusiin suorituksiin, ja se on saanut vapaaehtoispalokuntien keskuudessa vakiintuneet muodot. Palokuntien on kuitenkin syytä sisäisesti muodostaa oman palkitsemisstrategian, jossa keskeisenä ohjeena on pitkäjänteisyys ja ennen kaikkea oikeudenmukaisuus: Jotta ansiomerkki toimisi tarkoitetulla tavalla sen tulee tuntua oikeudenmukaiselta sekä saajan että muiden silmissä. Pitkäjänteisyyttä taas tarvitaan, jotta oikeudenmukaisesti jaettavia tunnustuksia löytyisi myös tulevaisuudessa.

Palkitsemistilaisuus on juhlallinen tapahtuma, jota pitää suunnitella hyvissä ajoin etukäteen. Joidenkin ansiomerkkien myöntämismenettely on nopea ja notkea, kun taas toisten on pitkä ja muotoon sidottu. Ansiomerkki tai muu tunnustus ei ole vuosimerkki eikä se yleensä ole tavanomainen syntymäpäivälahjaksi.

Sen sijaan palokunnan tasavuosisjuhla on tyyppillisesti tilaisuus ansioituneiden henkilöiden palkitsemiseksi. Silloin ensimmäinen askel on palkittavien asettaminen ”ansiojärjestykseen”, jolloin ei sovi unohtaa niitäkään, jotka ovat uustaneet kaikessa hiljaisuudessa tai jotka ovat jo vetäytyneet aktiivitoiminnasta.

Seuraava askel on toisaalta saatavissa olevien tunnustusten ja toisaalta talousarvion selvittäminen (ansiomerkin maksaa yleensä hakija). Siinä kannattaa tutustua eri tahojen ansiomerkkisääntöihin, joiden mukaan ansiomerkit myönnetään, jos riittävät perusteet ovat olemassa ja useimmiten vielä osoitetta-

vissakin.

Seuraava vaihe onkin sitten ansiomerkkien hakeminen, jonka jälkeen vielä kannattaa varmistaa, että myöntäminen tapahtuu suunnitelmien mukaan. Ratkaisuvälillä on viime kädessä myöntävällä taholla, jolloin hyvin tehdyllä hakemuksella on parempi mahdollisuus, mutta on myös syytä varautua siihen, että kaikki ei käy suunnitelmien mukaan.

Alempana (sivu 32) on esimerkkiluettelo joistakin pelastusalan ansiomerkkejä myöntävistä tahoista. Useimmat ansiomerkkisäännöt ja hakulomakkeet löytyvät netistä, jolloin kannattaa käyttää viimeisintä versiota.

Kunnia- ja ansiomerkkien kantaminen

Suomalaisten kunniamerkkien keskinäinen järjestys perustuu ritarikuntien suurmestarin (Tasavallan Presidentti) vahvistamaan ohjeeseen. Kantojärjestys määräytyy siten, että ensimmäisenä tulevat viralliset ritarikuntien merkit, jonka jälkeen muut viralliset ja lopuksi epäviralliset kunniamerkit. Ritarikuntien suurmestarin vahvistama virallinen kunniamerkkien keskinäinen kantojärjestys on esitetty Suomen Ritarikuntien verkkosivuilla www.ritarikunnat.fi. Samasta paikasta löytyy myös ritarikuntien julkaisema Kunniamerkkiopas, johon kannattaa tutustua, jos kaipaa lisätietoa.

Ulkomaisten kunniamerkkien kantojärjestys määräytyy luokkien mukaan maiden ranskan-kielisen nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä, ja ne sijoitetaan suomalaisten ansiomerkkien jälkeen. Vieraan valtion juhlatilaisuuksissa ko. maan kunniamerkki voidaan asettaa kuitenkin ensimmäiseksi ulkomaiseksi merkiksi.

Pelastusalan ansiomerkeistä Palotorjunnan ansiomerkki (Paloristi) ja Väestönsuojelun 1. ja 2. luokan ansiomitalit ovat virallisia kunniamerkkejä, joiden sijoitus määräytyy em. virallisen järjestyksen mukaisesti ja kannetaan

kaikissa tilaisuuksissa missä kunniamerkkejä käytetään. Niiden lisäksi Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansiomerkit on vahvistettu myös sotilaspuvussa kannettavaksi erikseen määrättyjen maanpuolustusjärjestöjen ansiomerkkien tapaan. Muut pelastusalan ansiomerkit kannetaan vain palokuntapuvussa tai alan omissa tilaisuuksissa siviilipuvussa.

Pelastusalan ansiomerkeistä Suomen Palopäällystöliiton Suurristi ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön Ensimmäisen luokan erityisansioristi kannetaan kaulanauhassa (solmion päällä) tai naisten juhla-asussa rintasolmukkeessa. Muut nauhassa kannettavat pelastusalan ansiomerkit kannetaan arvojärjestyksessä virallisten kunniamerkkien jälkeen eli (puvun kantajan kannalta) vasemmalla ja etäämpänä vartalon keskiviivasta.

Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbundin ansiomerkit kiinnitetään vasemman rintataskun alapuolelle.

Pelastusalan ansiomerkkien arvojärjestys

Pelastusalan ansiomerkkien keskinäinen arvojärjestys on viime kädessä kantajan itse päätettävissä, mutta joitakin yleisiä ohjeita kannattaa silti noudattaa:

Yleisen tavan mukaan arvojärjestys määräytyy ansiomerkkin myöntäjätahon maantieteellisen ulottuvuuden perusteella siten, että valtakunnallinen sijoittuu alueellisen (ja vastaavasti paikallisen) edelle, jolloin saman tason myöntäjätahojen keskinäinen sijoitus määräytyy perustamispäivämäärän mukaan (alan järjestöjen perustamispäivät on esitetty liitteessä 2, jolloin vanhempi on arvokkaampi).

Valtakunnallisten järjestöjen esimerkinomainen arvojärjestys: https://issuu.com/spek_ry/docs/merkkienjarjestys_esimerkki_spek?fr=sODAyMDI0OTc2MjA

Toinen järjestyskriteeri on kunkin myöntäjätahon eri ansiomerkkien keskinäinen arvojärjestys, jolloin esim. ansioristi yleensä asettuu ansiomitalin edelle.

Kolmas kriteeri on ”oma” ennen vierasta. Siitä seuraa, että esimerkiksi alueellisten pelastusliittojen ansiomerkit voidaan järjestää joko siten, että oman alueen pelastusliiton ansio-

merkki asetetaan ennen muiden alueellisten pelastusliittojen merkkejä tai siten, että ansiomerkit kiinnitetään pelastusliittojen perustamisvuoden mukaiseen järjestykseen.

Saman tahon myöntämistä ansiomerkeistä kannetaan tietyin poikkeuksin vain korkeinta.

Harrastustuntimerkit eivät varsinaisesti ole ansiomerkkejä, mutta koska niistä korkeimmat kannetaan nauhassa ansiomerkkien tapaan, on ohjeistettu, että kyseinen merkki kannetaan kaikkein uloimpana eli lähimpänä hihaa.

Kuvassa 91 (s.30) on esitelty merkkien kiinnittäminen palokuntapukuun.

Muiden kuin edellä lueteltujen pelastusalan ansiomerkkien kantamisjärjestyksestä ja käytämisestä voi kysyä esim. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöstä tai Sotainvalidien Veljesliitosta.

Kunnia- ja ansiomerkkien kiinnittäminen

Nauhassa kannettavat kunnia- ja ansiomerkit kiinnitetään edellä mainittujen periaatteiden mukaisessa järjestyksessä rinnan vasemmalle puolelle yhteen riviin. Merkit kiinnitetään siten, että nauhan yläreuna on noin 5 cm vasemman rintataskun yläpuolella ja niin, että rivin keskikohta sijoittuu taskun napin kohdalle (tai vastaavaan kohtaan). Arvokkain kunnia- tai ansiomerkki sijoittuu lähimmäksi vartalon keskiviivaa. Kunnia- ja ansiomerkit riippuvat miehitte yhteisestä kiinnikkeestä vapaasti siten, että niiden ala- ja vastaavasti yläreunat ovat samalla korkeudella. Yksittäisen merkin kokonaispituus nauhoineen on 10 cm, jolloin nauhaa tarvittaessa lyhennetään tai pidennetään sopivaksi. Kiinnikkeet eivät saa näkyä nauhojen välistä. Mikäli kunnia- ja ansiomerkit eivät mahdu vierekkäin, siirretään niitä limittäin siten, että arvokkaamman merkin nauha on päällimmäisenä.

Palokuntapuvussakin voi kantaa Valtion virka-ansiomerkkiä sekä Keskuskauppakamarin ja Suomen Kuntaliiton myöntämiä ansiomerkkejä. Ensin mainittu kiinnitetään silloin nauhassa kannettavien ansiomerkkien yläpuolelle ja jälkimmäiset vastaavasti alapuolelle.

Länsi-Suomen Pelastusalan liitto myöntää lisäksi kunniamerkkinä seppelöityä hopeista

kypärää tunnustuksena ansiokkaasta toiminnasta. Vastaava seppelöity kultainen kypärä myönnetään liiton kunniajäsenille. Molemmat kypärät kiinnitetään oikean rintataskun yläpuolelle.

Kunnia- ja ansiomerkkien käyttäminen

Kunnia- ja ansiomerkkien käyttöön liittyy tilaisuuden juhlavuus. Juhlan isäntä päättää niiden käytöstä, jolloin kutsussa kohteliaasti ilmoitetaan asutoivomuksen yhteydessä esimerkiksi ”Tumma puku ja suuret kunniamerkit”. Seuraavissa tilaisuuksissa yleensä käytetään kunniamerkkejä:

- kaikissa tilaisuuksissa, jonka kutsussa on mainittu kunniamerkkien käyttämisestä
- tilaisuuksissa, joihin palokuntalaisille on määrätty paraatiasu
- kunniakäynneillä ja kunniavartiossa oltaessa
- palokunnan juhlatilaisuuksissa palokuntalaisen merkipäivän onnittelukäynnillä (kts. tilaisuudet joissa käytetään paraatiasua)
- palokunnan lipunlaulustilaisuudessa
 - kunniamerkkien luovutustilaisuudessa
 - palokuntalaisen hautajaisissa
- sekä edellä mainittujen lisäksi: kaikissa itsenäisyyspäivän juhlatilaisuuksissa, veteraanipäivän ja kaatuneiden muistopäivän tilaisuuksissa, sotiemme veteraanien juhlatilaisuuksissa, vieraan valtion päämiehen juhlatilaisuuksissa, korkeakoulujen juhlatilaisuuksissa ja yhteisöjen merkipäivien pääjuhlatilaisuuksissa, puolustusvoimain lippupäivän juhlatilaisuuksissa ja paraateissa, puolustusvoimien ja niiden yhteisöjen vuosijuhlissa ja perinnepäivissä sekä suu-rehkoissa perhejuhlissa.

Palokuntien paraati- ja juhla-asussa käytetään pääsääntöisesti vain kunnia- ja ansiomerkkejä alkuperäiskoossa. Palokuntapuvussa ja vierailuasussa käytetään taas pääsääntöisesti kunniamerkkinauhoja. Kunnia- ja ansiomerkkien käyttö on kuitenkin mahdollista kaikissa niissä palokuntapuvuissa, joita käytetään juhlapukuina. Pienoiskunniamerkkejä palokunta-asussa ei käytetä.

Kunniamerkkinauhalaatat

Kunniamerkkinauhoja käytetään pääsääntöisesti palokuntien vierailuasussa ja palokuntapuvussa. Kunniamerkkinauhat kiinnitetään 1 cm korkuiseen leveään nauharivistöön siten, että ne eivät peitä toisiaan. Arvokkain nauha kiinnitetään oikealle ylös ja muut sen jälkeen edellä esitetyn mukaisessa arvojärjestyksessä. Yhdelle nauhariville kiinnitetään korkeintaan neljä nauhaa, edellä on esitelty useamman kuin neljän kunniamerkkinauhan kiinnitysjärjestyksen periaate (Liite 1). Nauharivi kiinnitetään rinnan vasemmalle puolelle, siten että alin rivi on 5mm rintataskun yläsauman yläpuolella. Nauharivit asetetaan kiinni toisiinsa. Nauharivin keskikohta on rintataskun napin kohdalla.

Toisinaan saman järjestön ansiomerkeissä käytetään samanlaista nauhaa, jotka erotetaan nauharivissä nauhaan kiinnitettävällä tunnuksella. Esimerkiksi Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton kunniamerkkinauhalaatat erotetaan toisistaan pronssin, hopeisen ja kultaisen värisellä tikastunnuksella (Kuva 111.).

Kunniamerkkien hakeminen

Virallisia ritarikuntien kunniamerkkejä annetaan itsenäisyyspäivänä 6.12. ja puolustusvoimien lippupäivänä 4.6. Merkkiä voivat esittää myönnettäväksi muun muassa työnantaja, järjestö ja palokuntayhdistys. Kunniamerkin hakemisesta aiheutuvista kustannuksista vastaa pääsääntöisesti merkin hakija.

Ansiomerkkien hakeminen

Eri tahojen verkkosivuilta löytyy ohjeita kunnia- ja ansiomerkkien hakemiseksi. Katso sivu 32.

Kunnia- ja ansiomerkkien luovuttaminen

Kunnia- ja ansiomerkkien luovutustilaisuus on luonteeltaan juhla, ja siinä kunnia- ja ansiomerkkejä käyttävät kaikki tilaisuuteen osallistuvat. Luovutustilaisuudessa merkin saajan

tulee asettua kasvot yleisöön päin ja merkin luovuttaja on selin. Merkin luovutustilaisuudessa on pääsääntöisesti kaksi henkilöä, joista toinen on merkin luovuttaja ja toinen henkilö toimii avustajana ojentamalla merkin ja myöntämiskirjan merkin luovuttajalle.

Kunnia- tai ansiomerkin luovuttaja yleensä muutamalla sanalla perustelee miksi merkki on myönnetty kyseiselle henkilölle ja lukee myöntämiskirjassa olevan tekstin. Luovuttaja kiinnittää merkin aikaisemmin saatujen merkkien yläpuolelle, vaakasuunnassa siihen kohtaan, johon merkki luovuttajan mielestä kuuluu. Jos merkin saajalla ei ole aiempia kunnia- tai ansiomerkkejä, kiinnitetään uusi merkki vasempaan kauluskäänteeseen tai merkin oikealle kantopaikalle keskelle.

Kunnia- tai ansiomerkkien luovutuksen jälkeen yksi merkin saajista, yleensä arvoltaan korkeimman merkin saaja, kiittää lyhyesti luovutettavaa organisaatiota/merkin hakijaa kaikkien merkin saajien puolesta.

Mikäli merkinsaajalla ei ole yllään sellaista asua, johon kunniamerkki voidaan arvonsa puolesta kiinnittää, luovutetaan merkki hänelle käteen.

Merkkien kiinnittäminen palokuntapukuun

Kuva 91. Palokunta-asemaa osoittavat merkit kiinnitetään olkapolettiin; kunniamerkit vasemman rintataskun yläpuolelle; FSB:n kunniamerkit vasemman rintataskun alapuolelle; koulutustaso- ja kurssimerkit vasemman rintataskun keskelle; harrastustuntimerkki oikean rintataskun keskelle (pois lukien suur- ja mestariluokan merkit, jotka kannetaan ansiomerkkien tapaan); palvelusvuosimerkki oikean rintataskun yläpuolelle; muut merkit kiinnitetään niistä annettujen omien ohjeiden mukaisille paikoille (kuvassa esimerkkinä Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton seppelöity hopeinen kypärä). Päähineiden osalta sovelletaan Oppaita palokuntalaisille 3 Pukeutumisosuohje palokuntalaisille.

Pelastusalan viralliset kunniamerkit

(a)

(b)

(a)

Kuva 92. Palotorjunnan ansiomerkki (Paloristi), yllä erikoistunnus (a) ja vaaratunnus (b).

Kuva 93. Väestönsuojelun 1. luokan ansiomitali, yllä solki sodanajan ansioista (a).

(a)

Kuva 94. Väestönsuojelun 2. luokan ansiomitali, yllä solki sodanajan ansioista (a).

Pelastusalan muut ansiomerkit

(aakkosjärjestyksessä myöntäjäyhteisön mukaan)

Valtakunnalliset järjestöt

Suomen Palopäällystöliitto
(www.sppl.fi)

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
(www.spek.fi)

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto
(www.sspl.fi)

Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund (www.fsbr.fi)

Alueelliset järjestöt

Etelä-Savon Pelastusalan Liitto
(www.etelasavo.spek.fi)

Helsingin Pelastusliitto
(www.helpe.fi)

Hämeen Pelastusliitto
(www.hameenpelastusliitto.fi)

Kaakkois-Suomen Pelastusalan Liitto
(www.kaspeli.fi)

Lapin Pelastusliitto
(www.lapinpelastusliitto.fi)

Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto
(www.lspel.fi)

Mellersta Nylands Brandkårsförbund
(<https://mnbf.brandkaren.fi/sv/start/>)

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto
(<https://popeli.fi/>)

Pohjois-Savon Pelastusalan Liitto
(www.pspl.fi)

Västra Nylands brandkårsförbund
(<http://vnbf.fsbr.webbhuset.fi/startsidea/>)

Uudenmaan Pelastusliitto
(www.upl.fi)

Östra Nylands brandkårsförbund Ålands
brand- och räddningsförbund
(<http://www.brandkar.ax/sv/hem>)

Paikalliset palokuntayhdistykset

Turun VPK
Helsingin VPK
Sibbo Frivilliga Brandkåren
Karjalohjan VPK

Suomen Palopäälystöliitto

Kuva 95. Suomen Palopäälystöliiton suurristi.

Kuva 96. Suomen Palopäälystöliiton tuliristi.

Kuva 97. Palopäälystöliiton erikoisansioristi.

Kuva 98. Suomen Palopäälystöliiton ansioristi.

Kuva 99. Suomen Palopäälystöliiton ansiomitali.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Kuva 100. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön Ensimmäisen luokan erityisansioristi (a) Kannetaan kaulanauhas-
sa tai (b) rintasolmukkeessa
(c) nauhalaatta

Kuva 101. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön Erityisansioristi (a) nauhalaatta.

Kuva 102. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ensimmäisen luokan ansioristi (a) nauhalaatta.

Kuva 103. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansioristi (a) nauhalaatta.

Kuva 104. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ensimmäisen luokan ansiomitäli (a) nauhalaatta.

Kuva 105. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansiomitäli (a) nauhalaatta.

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto

Kuva 106. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton Sopimuspalokuntaristi

Kuva 107. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton Erikoisansioristi

Kuva 108. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton Ansioristi

Kuva 109. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton kultainen ansiomitali, vieressä solki (a).

Kuva 110. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton hopeinen ansiomitali.

Kuva 111. Suomen Sopimuspalokuntien 1 lk. Pronssinen ansiomitali

Kuva 112. Suomen Sopimuspalokuntien Liiton pronssinen ansiomitali.

Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund

Kuva 113. Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund kultainen ansiomerkki.

Kuva 114. Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund hopeinen ansiomerkki.

Kuva 115. Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund pronssinen ansiomerkki.

Kuva 116. Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund naisten kultainen ansiomerkki.

Kuva 117. Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund naisten hopeinen ansiomerkki.

Etelä-Savon Pelastusalan liitto

*Kuva 118. Etelä-Savon Pelastusalan Liiton ansio-
mitali.*

Helsingin Pelastusliitto

Kuva 119. Helsingin Pelastusliiton erityisansioristi.

Kuva 120. Helsingin Pelastusliiton ansioristi.

Kuva 121. Helsingin Pelastusliiton ansiomitali.

Hämeen pelastusliitto

Kuva 122. Hämeen pelastusliiton erikoisansioristi.

Kuva 123. Hämeen Pelastusliiton ansioristi.

Kaakkois-Suomen Pelastusalan liitto

Kuva 124. Hämeen Pelastusliiton ansiomitali.

Kuva 125. Kaakkois-Suomen Pelastusalan Liiton ansioristi.

Kuva 126. Kaakkois-Suomen Pelastusalan Liiton ansiomitali.

Kuva 127. Lapin Pelastusliiton ansioristi.

Lapin Pelastusliitto

Kuva 128. Lapin Pelastusliiton ansiomitali.

Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto

Kuva 129. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton hopeinen seppelöity kypärä –kunniamerkki. Vastaava kultainen merkki (ei kuvassa) on Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton kunniajäsenen merkki.

Kuva 130. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton kultainen ansiomitali, vieressä vaaratunnuksella myönnettävä Urheussolki (a) ja kunniamerkkinauha (b) jossa kultainen tikastunnus.

Kuva 131. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton hopeinen ansiomitali, vieressä kunniamerkkinauha (a), jossa hopeinen tikastunnus.

Mellersta Nylands brandkårsförbund

Kuva 132. Länsi-Suomen Pelastusalan Liiton pronssinen ansiomitali, vieressä kunniamerkkinauha (a), jossa pronssinen tikastunnus.

Kuva 133. Mellersta Nylands brandkårsförbund erikoisansioristi.

Kuva 134. Mellersta Nylands brandkårsförbund kultainen ansioristi.

Kuva 135. Mellersta Nylands brandkårsförbund hopeinen ansioristi.

Pohjanmaan Pelastusalan Liitto

(a)

Kuva 136. Pohjanmaan Pelastusalan Liiton kultainen ansiomitali, vieressä vaaratunnus (a).

Kuva 137. Pohjanmaan Pelastusalan Liiton hopeinen ansiomitali.

Uudenmaan Pelastusliitto

Kuva 138. Uudenmaan Pelastusliiton erikois-ansioristi.

Kuva 139. Uudenmaan Pelastusliiton ansioristi.

Kuva 140. Uudenmaan Pelastusliiton 1. luokan ansiomitali.

Kuva 141. Uudenmaan Pelastusliiton 2. luokan ansiomitali.

Västra Nylands brandkårsförbund

Kuva 142. Västra Nylands brandkårsförbund ansioristi.

Kuva 143. Västra Nylands brandkårsförbund kultainen ansiomitali.

Kuva 144. Västra Nylands brandkårsförbund hopeinen ansiomitali.

Kuva 145. Västra Nylands brandkårsförbund pronssinen ansiomitali.

Östra Nylands brandkårsförbund

Kuva 146. Östra Nylands brandkårsförbund ansioristi.

Kuva 147. Östra Nylands brandkårsförbund kultainen ansiomitali.

Kuva 148. Östra Nylands brandkårsförbund hopeinen ansiomitali.

Ålands brand- och räddningsförbund

Kuva 149. Ålands brand- och räddningsförbund kultainen ansiomitali.

Paikalliset palokuntayhdistykset

Kuva 150. Turun VPK:n Erik Julin – ansiomitali, myönnetään kultaisena, hopeisena tai pronssisena.

Kuva 151. Turun VPK:n ansiomitali

Kuva 152. Helsingin VPK ansiomerkki.

Kuva 153. Helsingin VPK ansiomitali.

Kuva 154. Sibbo Frivilliga Brandkårer Erikoisansioristi

Kuva 155. Karjalohjan VPK ansioristi

Kuva 156. Karjalohjan VPK ansiomitali

Pelastusalan ansio- ja juhlamitalit sekä merkit joita ei jaeta enää

Kuva 157. Palokuntien Keskusliiton / Suomen Palontorjuntaliiton erikois-ansioristi.

Kuva 158. Palokuntien Keskusliiton / Suomen Palontorjuntaliiton ansioristi.

Kuva 159. Palokuntien Keskusliiton / Suomen Palontorjuntaliiton ansiomitali.

Kuva 160. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön erikois-ansioristi.

Kuva 161. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön erikois-ansioristi.

Kuva 162. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansioristi.

Kuva 163. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansioristi.

Kuva 164. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansiomitali.

Kuva 165. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ansiomitali.

Kuva 166. Suomen Väestönsuojelujärjestön ansioristi.

Kuva 167. Suomen Väestönsuojelujärjestön I-luokan ansiomerkki.

Kuva 168. Suomen Väestönsuojelujärjestön II-luokan ansiomerkki.

Kuva 169. Yleisen palokuntaliiton kuntoisuusmerkki.

Kuva 170. Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön myöntämä Palokunta Suomessa 175-vuotisjuhlamitali.

Kuva 171. Kymenläänin Pelastusalan Liiton ansiomitali.

Kuva 172. Mikkelin läänin Pelastusalan Liiton ansiomitali.

Kuva 173. Turun VPK:n 100-vuotisjuhlamitali vuodelta 1938.

Kuva 174. Turun VPK:n 125-vuotisjuhlamitali vuodelta 1963.

Kuva 175. Turun VPK:n 150-vuotisjuhlamitali vuodelta 1988.

Kuva 176. Turun VPK:n 170-vuotisjuhlamitali vuodelta 2008.

Kuva 177. Turun VPK:n 175-vuotisjuhlamitali vuodelta 2013.

Kuva 178. Helsingin VPK:n 25-vuotisjuhlamerkki.

Kuva 179. Helsingin VPK:n 75-vuotisjuhlamerkki.

Kuva 180. Helsingin VPK:n 125-vuotisjuhlamerkki.

Kuva 181. Vasa FBK - Vaasan VPK:n 100-vuotisjuhlamitali vuodelta 1968.

Kuva 182. Vasa FBK - Vaasan VPK:n 150-vuotisjuhlamitali vuodelta 1983.

Kuva 183. Piikkiön VPK 100-vuotisjuhlamitali vuodelta 1989.

Kuva 184. Piikkiön VPK 125-vuotisjuhlamitali vuodelta 2014.

Kuva 185. Dragsnäsback FBK - Vetokannaksen VPK:n 90-vuotisjuhlamitali

Kuva 186. Dragsnäsback FBK - Vetokannaksen VPK:n 100-vuotisjuhlamitali

III OSA

Markku Leinonen, Silvio Hjelt ja Petri Jaatinen

HAUTAKIVIMERKKI

Pelastusalalla toimineen henkilön elämäntyön ja harrastuksen kunnioittamiseksi on otettu käyttöön hautakivimerkki vuonna 2020.

Hautakivimerkki on Yleisen Palokuntaliiton tunnuksen pohjalta valmistettu valettu pronssitunnus hautamuistomerkkeihin.

Merkki on halkaisijaltaan 60 mm ja vahvuudeltaan n. 5 mm pronssinen merkki, jonka kuviot ovat pohjasta n. 0,5 mm koholla. Merkin pohjaosa on tummaksi patinoitu ja koholla olevat kuviot kirkkaaksi hiottu. Se kiinnitetään hautakiveen piilokiinnityksenä tunnuksen takaa kierretapeilla, jotka toimitetaan tunnuksen mukana.

Myöntäminen

Merkki myönnetään pelastusalalla toimineille.

Käyttäminen

Merkki voidaan kiinnittää hautakiveen tai uurnalehtoon. Merkkiä on saatavissa myös plakettipohjalle kiinnitettynä.

Palokunnan jäsenen kuolinilmoitukseen voi liittää mustavalkoisen palokuntatunnuksen. Tunnuksen voi ladata SPEKin sivuilta.

Hakeminen

Merkki anotaan SPEKistä. Merkin kustannuksista vastaa merkin anoja.

Luovuttaminen

Merkki luovutetaan vainajan omaisille.

LIITE 1. Kunniamerkkinauhojen kiinnittäminen.

1	2	3	4
---	---	---	---

	1	2	
3		4	5

1	2	3
4	5	6

	1	2	3	
4	5	6	7	

1	2	3	4
5	6	7	8

		1	
2	3	4	5
6	7	8	9

	1	2	
3	4	5	6
7	8	9	10

LIITE 2. Pelastusalan järjestöjen perustamispäivämäärät

Yleinen Palokuntaliitto (1906-1952)
Palokuntien Keskusliitto (1952-1968)
Suomen Palontorjuntaliitto (1968-1992)
Suomen Väestönsuojelujärjestö (20.11.1927-1992)

Valtakunnalliset järjestöt

Suomen Palopäällystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund 11.4.1932
FSBR - Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund 23.11.1948
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 16.9.1992
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto – Finlands Avtalsbrandkårers Förbund 4.2.2001

Alueelliset järjestöt

Pohjois-Suomen Pelastusliitto, 11.5.1929
Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto 5.8.1933
Ålands Brand- och Räddningsförbund 22.11.1937
Hämeen Pelastusliitto 30.10.1938
Åbolands Brandkårsförbund 24.4.1945
Västra Nylands Brandkårsförbund 2.4.1950
Mellersta Nylands Brandkårsförbund 12.4.1950
Svenska Österbottens Räddningsförbund SöR 23.11.1950
Östra Nylands Brandkårsförbund 29.1.1951
Kaakkois-Suomen Pelastusalanliitto 20.4.1952
Pohjanmaan Pelastusalanliitto 7.9.1952
Uudenmaan Pelastusliitto 21.9.1952
Etelä-Savon Pelastusalan Liitto 25.6.1953
Helsingin Pelastusliitto 3.12.1992

LÄHTEET:

Strömberg J., Nuorteva J. & Forssell C. (2008) Valtio palkitsee – Staten belönar. 2. painos. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1150.

Karnila C. (1994) *Kunniamerkit*. Porvoo: WSOY.

Tetri Juha E. (2003) *Kunniamerkkikirja*. 3. täydennetty painos. Helsinki: Ajatus.

Wrede E. F. (1946) *Finlands utmärkelsetecken*. Helsingfors: Söderströms & Co.

Parviainen M. (2015) *Pidetään kiinni etiketistä*. Helsinki: Suomen Palopäälystöliitto.

Verkkolähteet:

Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistysnetti. 2009, http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/tietopalvelut/sahkoiset_palvelut/yhdistysnetti-html. [Haettu 22.12.2009.]

Puolustusvoimien pääesikunta. (2012) PVMK – PE Kunnia- ja ansiomerkkien kantaminen (lyhenne PEHENKOS 006). Helsinki <https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/2258496/PE-VIESTOS-kunnia-ja-ansiomerkkien-kantaminen-liitteineen.pdf/7c836895-b805-4ad7-bb16-c7b-55da4035b>

Suomen Valkoisen Ruusun ja Suomen Leijonan Ritarikunnat (2019) *Kunniamerkkiopas*. 3. painos. Helsinki.

Patentti- ja rekisterihallitus, Yhdistysrekisterin tietopalvelu <https://yhdistysrekisteri.prh.fi/>

Kunniamerkkien käyttämisen lisätiedot:

Sotainvalidien Veljesliiton kunniamerkkipalvelu

- pienoiskunniamerkkien, solkien ja kunniamerkinappien myynti
- kunniamerkkien ompelu
- kunniamerkkinauhojen- ja solkien kiinnittäminen ja uusiminen
- ulkomaisten kunniamerkkien neuvontapalvelu

www.sotainvalidit.fi/yhteystiedot/kunniamerkkipalvelu

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK
Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki
Puhelin 09 476 112, faksi 09 4761 1400
spekinfo@spek.fi
www.spek.fi

